

22 NİSAN 1928 TARİHLİ TÜRKİYE - İRAN MUHA DENET MUKAVELENAMESİNİ İKMALEN 15 HAZİRAN 1928 TARİHİNDE AKT VE İMZA EDİLMİŞ OLAN PROTOKOLUN TASTIKI HAKKINDA
1/280 NUMARALI KANUN LÂ YİHASI VE HA. E. MAZBATASI

18. 11. 1928

E. M. M. Yüksek Reisliğine

22 Nisan 1928 tarihli Türkiye - İran Muhadenet mukavelenamesini ikmalen 15 Haziran 1928 tarihinde akt ve imza edilmiş olan protokolün tastiki hakkında Hariciye Vekâletince tanzim olunan ve İcra Vekilleri Heyetinin 4 Teşrinisani 1928 tarihli içtimaında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası ile merbutatı leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifa ve neticesinin işar buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

22 Nisan 1926 Tarihli Türkiye - İran Muhadenet ve Emniyet Muhahedesine Merbut Protokolüdür

Türkiye Cumhuriyeti ve İran Devleti Aliyesi aralarında mevcut müşterek siyasi ve iktisadi revabit tahkim ve takviyeyi mütesaviyen arzu etmekte olduklarından 22 Nisan 1926 tarihli Türkiye - İran Muhadenet ve Emniyet Ahitnamesini ikmalen işbu Protokolün tanzimini lâzım addedilmiş ve murahhasları olarak :

Türkiye Reisicumhuru Hz. tarafından :

Türkiye Cumhuriyeti Tahran Büyükelçisi Memduh Şevket Beyi ve Türkiye Cumhuriyeti Moskova Büyükelçisi Mehmet Tevfik Beyi,

İran Şahinşahi Hz. tarafından :

Umumu Hariciye Veziri Vekili Akay Fethullah Han Pâk Revan Cenaplarını tayin eylemişlerdir. Muşarunileyhim hamil oldukları salâhiyetnameleri taati ve usulüne muvafık bularak atideki mevat hakkındaki tevafuku nazar hâsıl eylemişlerdir.

Birinci Madde — Tarafeyni Akıdeyden biri ahar bir veya birkaç devletin harekâtı hasmanesine maruz kaldığı takdirde tarafı diğer vaziyeti ıslah için bütün kuvvetiyle sarfı mesai edecektir.

Bu mesaiye rağmen harp emri vaki olursa tarafeyni akıdeyn kendi menafii âliyelerini mütenasip bir çarei hal bulmak maksadiyle vaziyet aralarında dostane ve hayır hahane dikkatle mütalâa eylemeyi taahhüt ederler.

İkinci Madde — Tarafeyni Akıdeyni Âliyeyn aralarında mevcut iktisadi teşriki mesai şeraitini müm-

kin olduğu kadar suratile tanzim eylemek hususunda ittifak eylemişlerdir.

Müsellemdir ki iktisadi teşriki mesai vesait ve vesailini ve yekdiğerinin arazisinden serbest transit icrasını ve iki memleket arasında her türlü münakale ve müvasele vesaiti tesisini tarafeyni Akıdeyn canibinden tayin olunacak salâhiyyettar mutahassıslar mütalâa ve tayin eyleyeceklerdir.

Tarafeyn salâhiyyattar murahhasları Tahran'da 22 Nisan 1926 tarihinde imza edilen Muhadenet ve emniyet Ahitnamesinin cüzü gayri müflekki olan işbu Protokolü Türkçe, Farsî ve Fransızca lisanlarında iki aslı nüsha olarak tanzim ve imza etmişlerdir. İhtilaf zuhurunda Fransızca metinde muteber olacaktır.

15 Haziran 1928 tarihinde Tahran'da tanzim olunmuştur.

Memduh Şevket Tefvik Fethullah
İmza Protokolü

Urdu Bihışt 1305 (22 Nisan 1922) tarihinde Türkiye ile İran beyninde imza olunan Muhadenet ve Emniyet Ahitnamesine merbut Protokolün imzası için 15 Haziran 1928 tarihinde öğleden sonra saat 9'da Hariciye nezaretinde içtima olundu.

Türkiye tarafından murahhasları :

Türkiye Cumhuriyetinin Tahran Büyükelçisi Memduh Şevket Beyfendi ve Türkiye Cumhuriyetinin Moskova Büyükelçisi Tefvik Beyfendi.

İran Hükûmeti tarafından murahhas :

Hariciye nezareti Vekili Fethullah Han Pakrevan cenapları hazır idiler.

Murahhaslar balâda mevzubahis protokolün bilcümle noktası hakkında itilâfi efkâr hasıl eylediklerini tebyin etmişlerdir.

Metinleri tekrar kıraat ve aslında mutabık olduğunu tasdik ve usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini teati eyledikten sonra murahhaslar mezkûr protokolü imza ve temhir etmişlerdir.

Memduh Şevket M. Tefvik F. Pakrevan

Kanun Lâyihası

Madde 1. — 22 Nisan 1922 tarihli Türkiye - İran Muhadenet Mukavelenamesini ikmalen Tahran'da 15 Haziran 1928 tarihinde akt ve imza edilen protokol ile

keza 15 Haziran 1928 tarihli imza potokülü tasdik edilmiştir.

Madde 2. — İşbu Kanun tarihi neşrinden itibaren meri olacaktır.

Madde 3. — İşbu Kanununun ahkâmını icraya Hariciye Vekili memurdur.

	4 . 11 . 1928
Başvekil	Adliye Vekili
İsmet	Mahmut Esat
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
M. Abdülhalik	Ş. Kaya
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
D. T. Rüştü	Ş. Saraçoğlu
Maarif Vekili	Nafia Vekili
M. Necati	Recep
İktisat Vekili	Sıhhiye ve Muaveneti
M. Rahmi	İçtimaiye Vekili
	D. Refik

Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile İran Devleti Aliyesi arasında 25 Nisan 1926 tarihli muhadenet ve emniyet ahitnamesini ikmal maksadiyle 15 Haziran 1928 tarihinde Tahranda imza edilmiş olan protokol encümenimizce mütalaa olundu.

Türkiye ve İran Devletleri arasında mevcut olan dostluk rabıtalarnı takviye etmek ve iki komşu memleketin iktisadî menfaatlarını karşılıklı bir anlaşma ve uzlaşma ile tanzim ve temin eylemeleri imkânını hazırlamak, Büyük Meclisin takip ettiği siyasete uygun olduğu cihetle işbu protokol encümenimizcede kabul edilmiş ve kanun lâyihasıyla birlikte Büyük Meclisin tasvibine arz olunmuştur.

Reis	Mazbata Muharriri
Erzincan	Siirt
Saffet Ziya	
Kâtip	Âza
Edirne	
Âza	Âza
Kocaeli	
İbrahim Süreyya	
Âza	Âza
Necmeddin	Samsun
	N. Sadullah
	Âza
Âza	Âza
Münür	H. Nebizade

